

Fatim Diarra vihr ym.

Toimenpidealoite aikuiskoulutustuen kehittämistyön käynnistämisestä

Eduskunnalle

Aikuiskoulutustuki mahdollistaa opiskelun ja uudelleen kouluttautumisen jo työelämässä oleville. Aikuiskoulutustuen tavoitteena on tarjota yksilölle mahdollisuus pitää yllä omasta työmarkkinakelpoisuudestaan sekä pienentää työttömyyden riskiä. Aikuiskoulutustuki on monelle jo työelämässä olevalle ainoa mahdollisuus vaihtaa alaa tai jatkokouluttautua ilman merkittäviä taloudellisia riskejä.

Hallitus aikoo kuitenkin lakkauttaa aikuiskoulutustuen elokuusta 2024 alkaen. Tämä tarkoittaa sitä, että yhä useamman on entistä vaikeampaa kouluttautua uuteen ammattiin tai kasvattaa jo olemassa olevaa osaamistaan tilanteessa, jossa Suomessa on huutava pula esimerkiksi hoiva-alan työntekijöistä ja omien alojensa huippuosaajista. Samalla ihmiset, jotka ovat työskennelleet matalapalkka-aloilla ja halusivat kouluttautua lisätäkseen omaa taloudellista turvaansa, ajautuvat entistä ahtaammalle.

On totta, että aikuiskoulutustuki on nykymuodossaan puutteellinen ja toisinaan heikosti kohdettu tuki. Aikuiskoulutustuen taloudelliset hyödyt eivät aina riitä kattamaan siitä aiheutuvia kustannuksia, ja tuen kokonaisvaikutus työllisyyteen on hyvin todennäköisesti negatiivinen, sillä ihmiset ovat opiskelunsa ajan usein työmarkkinoiden ulkopuolella. Edellä kuvailun kaltaiset vaikutukset ovat pienimpiä jo korkea-asteen tutkinnon omaavilla ja suurimpia perusasteen koulutuksen omaavilla, jotka suorittavat toisen asteen tutkinnon.

Tässä työllisyystilanteessa aikuiskoulutustuen lakkauttamista ei kuitenkaan voi pitää kokonaan hyvänä ratkaisuna. Lisäksi on huomioitava, että aikuiskoulutustuki rahoitetaan työttömyysvakuusmaksuista, eli valtion velkataakkaa ei tuen poisto helpota. Aikuiskoulutustuen lakkauttamisen sijaan tukea tulisi kehittää vastaamaan paremmin tukimuodon alkuperäisiin tarkoituksiin ja niin, että saavutettaisiin sama työllisyysvaikutus kuin hallitus tuen lakkauttamisella tavoittelee.

Tukea tulisi lähteä uudistamaan siten, että se edistäisi nykyistä paremmin tutkinnon osien, täydennyskoulutusten ja erikoistumiskoulutusten suorittamista työn ohella. Tuen määrä sidottaisiin opintojen etenemiseen tulomenetysten sijaan, mikä voisi kannustaa työnantajaa tukemaan kouluttautumista työajalla tai osallistumaan kouluttautumisen kustannuksiin.

Lisäksi tukea tulee kehittää vastaamaan paremmin niiden työikäisten ihmisten koulutustarpeisiin vastaamiseen ja osaamistason nostamiseen, jotka ovat perusasteen varassa tai joilla on muusta

Toimenpidealoite TPA 21/2023 vp

syystä hauras työmarkkina-asema. Pitkän ajan pyrkimyksenä tulee olla jatkuvan oppimisen järjestelmän kehittäminen siihen suuntaan, ettei esimerkiksi julkisella sektorilla työskentelevien palkansaajien tarvitse olla pois työelämästä opiskellakseen taitoja, joista työmarkkinoilla on valmiiksi huutava pula.

Tämä aloite kuuluu vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin aikuiskoulutustuen kehittämistyön käynnistämiseksi ja peruu aikuiskoulutustuen lakkautuksen.

Helsingissä 19.10.2023

Fatim Diarra vihr
Saara Hyrkkö vihr
Hanna Holopainen vihr
Oras Tynkkynen vihr
Tiina Elo vihr
Jenni Pitko vihr
Bella Forsgrén vihr
Krista Mikkonen vihr